

Õiguskantsler

Teie 04.01.2026 nr

Meie 04.05.2026 nr 7-4/260038/2603705

Politsei tegevuse vaidlustamine

Austatud avaldaja

Esitasite Politsei- ja Piirivalveametile (PPA) kaebuse politseinike tegevuse peale. Teie hinnangul ei käitunud politsei õiguspäraselt, kui kontrollis väljakutsel, kas Teie lapsed on tarvitanud alkoholi.

Õiguskantsler palus PPA-lt juhtunu kohta selgitusi. Teie pöördumisest ja PPA saadetud vastuskirjast selgus, et [ ] kell [ ] registreeriti väljakutse Teie kodusele aadressile [ ]. Politsei kutsunud inimene teatas, et [ ] alaealist tarvitavad alkoholi. Politseipatrull jõudis Teie elukohta kell [ ]. Kodus olid alaealised lapsed [ ].

Politseinikud selgitasid lastele, et nende kodu aadressile tuli väljakutse, milles teavitati alkoholi tarvitavatest alaealistest. Lastega vesteldi, et teha kindlaks, kas nende tervis võib olla ohus. Kuna politseiametnikud soovisid kontrollida, kas lapsed on tarvitanud alkoholi, selgitati neile ka indikaatorvahendi kasutamist. Politseinik palus lastel puhuda indikaatorvahendisse ning see näitas, et lapsed ei olnud alkoholi tarvitanud. Kuna laste tervis ei olnud ohus ja õigusrikkumist ei tuvastatud, siis politseinikud lahkusid.

Eesti seadused reguleerivad alaealiste kokkupuudet alkoholiga üsna rangelt, et kaitsta nende tervist ja heaolu. Joobeseisundis alaealise elu ja tervis võib sattuda ohtu, sest sageli vajab sellises seisundis alaealine järelevalvet või ka arstiabi (vt ka [korrakaitseaduse eelnõu seletuskiri](#), lk 64). Seetõttu käsitatakse alaealise joobeseisundit olukorrana, mis nõuab politsei sekkumist (lapse joobe ja heaolu kontrollimine, vajadusel abi osutamine, lapsevanema teavitamine).

Alkoholiseaduse (AS) järgi on alaealisel alkoholise joogi tarbimine keelatud ([AS § 46](#)) ja selle eest on ette nähtud karistus ([AS § 71](#)). Seega saab alaealise alkoholi tarvitamise keelu eiramist käsitada korrarikkumisena. Politseiametnikul tuleb selle piirangu järgimist kontrollida ([AS §49 lg 5](#)) ning kohaldada selleks korrakaitseaduse (KorS) §-s 37 sätestatud erimeedet ([AS § 49¹ lg 3](#)).

Politsei võib alaealist kontrollida, kui on alust kahtlustada, et ta on toime pannud süüteo, mille koosseisuliseks tunnuseks on alkoholi tarvitamine ([KorS § 37 lg 1 p 1](#)). See tähendab, et olukorda sekkumiseks piisab kahtlusest, et alaealine on tarvitanud alkoholi, selleks ei pea noor

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

tingimata olema joobeseisundis. Seadus lubab politseil alkoholi tarvitamist kontrollida ka siis, kui alaealisel on joobeseisundile viitavad tunnused ([KorS § 37 lg 1 p 3](#)).

Alaealise puhul on alkohoolse joogi tarbimine täielikult keelatud, sõltumata sellest, kas see põhjustab väliselt tajutavaid häireid või mitte. Joobeseisundi kontrollimisega tuvastatakse üldjuhul rikkumisi, kuid alaealiste puhul aitab see ka ohuolukordi ennetada. Nii saab sekkuda olukorda, mis kahjustab lapse arengut ja tervist. Seega võib alkoholi tarvitamise kontrollimine aidata välja selgitada, kas laps võib vajada abi, ning ohtu ära hoida. Iseäranis oluline on see juhul, kui politsei kontrollib väljakutsel ohukahtlust ja väljakutse aluseks olnud asjaolusid ning laste üle puudub sel ajal täiskasvanute järelevalve.

Lastekaitseaduse (LasteKS) järgi loetakse last, kelle heaolu on ohustatud või kelle käitumine ohustab teda ennast, abivajavaks lapseks ([LasteKS § 26](#)) või elu ja tervise ohu korral hädaohus olevaks lapseks ([LasteKS § 30](#)). Kui politsei on saanud väljakutse, peab ta neid asjaolusid hindama.

Politseist selgitati õiguskantslerile, et [ ] väljakutsel rääkisid politseinikud lastega nii väljakutse sisust kui ka alkoholi tarvitamise kontrollimise vajadusest. Lastega vesteldi, et hinnata, ega nende elu ja tervis ei ole ohus ning kas nad võivad abi vajada. Ka pärast vestlust jäi patrullpolitseinikule kahtlus, et lapsed võivad olla tarvitanud alkoholi. Selle kindlakstegemiseks kasutas politsei indikaatorvahendit.

Politseinikud ei kasutanud väljakutsel vormikaamerat. Politseinik märkis PPA infosüsteemi, et kohapeal oli [ ] alaealist, kes olid kained. Kuna kontrollimise tulemusel selgus, et lapsed ei olnud alkoholi tarvitanud ja nad ei vajanud abi, siis võis juhtumi dokumenteerimisel piirduda kandega politsei infosüsteemi ([KorS § 12 lg 1](#), [haldusmenetluse seaduse § 18 lg 1](#)).

Politsei selgituste alusel pole põhjust öelda, et politseinikud oleks kirjeldatud olukorras alkoholi tarvitamise kontrollimise erimeetme kasutamisel ilmselgelt eksinud. Laste õiguste seisukohast on oluline, et politseinikud arvestaksid lastega suheldes alati nende erilist haavatavust, oleksid viisakad ja sõbralikud. Politseiametnikul tuleb igal juhtumil kaaluda, kas tema tegevus on proportsionaalne, otstarbekas, kas ta on taganud inimese väärikuse ([KorS §-d 7-9](#)) ning milline lahendus on lapse huvides parim ([LasteKS § 21 lg 1](#)). Erimeetme kasutamine (nt indikaatorvahendiga alkoholi tarbimise kontrollimine) ei tohi last traumeerida. Mõistagi tuleb sündmuskohal otsuseid teha kiiresti, mistõttu on iseäranis oluline leida igas olukorras kõige otstarbekam lahendus. Tähtis on ka see, et politsei hindaks ohukahtlust õigesti, nii et mõni lapse tervist ohustav olukord ei jääks märkamata ja sellele reageerimata.

On selge, et politsei inimese koju kutsumine võib teda häirida. Iseäranis võib pahandada see, kui häirekeskusele antakse korduvalt valeinfot. Alusetute ja pahatahtlike väljakutsete tegemine on vastutustundetu, sest nii raisatakse avalikku ressursi ja selle tõttu võivad jääda abita inimesed, kes seda väga vajavad. Teadvalt vale väljasõidu põhjustamise eest saab ka karistada ([karistusseadustiku § 278 lg 1](#)).

Teisalt on igaühel kohustus teatada abivajavast või hädaohus olevast lapsest ([LasteKS §-d 27, 31](#)). Riik ootab, et inimesed märkaksid, kui mõne lapse heaolu on ohus või tema elu ja tervis vajab kaitset. Hädaohu lapse elule ja tervisele [võib tuleneda](#) ka lapse enda käitumisest. Kõik, kes teavad, et laps vajab viivitamatult abi, peavad sellest hädaabinumbrile teada andma ([LasteKS § 31 lg 2](#)). Politsei ülesanne on asjaolusid kontrollida ja veenduda, et laps ei ole ohus.

Politsei on Teile [ ] antud vastuses möönnud, et väljakutsele reageerinud patrull oleks võinud vanematega ühendust võtta ja neid olukorrast teavitada. Politsei arvestab Teie tähelepanekut ning on öelnud, et see aitab edaspidi võtta paremini arvesse ka lapsevanemate vaatenurka.

Soovisite veel teada, kas inimesel on õigus PPA-lt küsida väljakutset puudutavat teavet. Hädaabinumbri 112 edastatud informatsioon salvestatakse ning seda teavet kasutatakse vaid asutusesiseselt ([KorS § 35¹ lg 1 ja 4](#)). Seda, kui palju võib teavet väljastada, otsustab teabevaldaja igal juhtumil eraldi, kaaludes õigust teabele ja seadusest tulenevaid juurdepääsupiiranguid.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise